

DOBRO SE SPOMINJAM TISTIH ČASOV...

Prijeto je vzeti v roke dobro knjigo, sesti v naslonjač in se ob tihi glasbi preseliti v svet pisane besede. Nič manj prijeto ni vzeti v roke kak instrument, kitaro na primer, in si prav na tiho zaigrati pesem, ki nam je še posebno všeč. Glasba. Čudovit svet nam odkriva, pomaga nam prebroditi življenjske tegobe in celo pisanje takšnega prispevka. Tole pišem ob veselih zvokih iz radia in rad bi, da bi vse izzvenelo v veselem tonu. Na žalost pa ne bo čisto tako, čeprav sva si to s sogovornikom oba od srca želela. Če rečem, da meni pomeni glasba kaj več od konjička, pa lahko rečem za Zorana Ažmana, da mu pomeni VSE! Vrsto let je igral prvo trobento v ljubljanski filharmoniji, še dlje v operi. To pa za agilnega človeka, kakršen je Zoran, ni bilo dovolj. Pri kulturni sekciji Sokola je že pred vojno pričel z vzgojo amaterskih glasbenih ansamblov, nato pa nadaljeval s strokovno vzgojo pihalne godbe glasbenega društva Polje. Med vojno je zbral instrumente in jih poslal na osvobodeno ozemlje, vendar so Italijani na nesrečo pošiljko prestregli in jo uničili. Bil je med ustanovitelji OF v opernem gledališču in med vodilnimi organizatorji dela in akcij Osvobodilne fronte. Po vojni je nadaljeval z delom in leta 1953 ustanovil društvo operno-simfoničnih glasbenikov Slovenije ter bil soustanovitelj zveze opernosimfoničnih glasbenikov Jugoslavije.

Vseskozi je bil družbenopolitično izredno aktiven in opravljal je vrsto dolžnosti v takratni občini Polje in operni hiši.

Ves čas svojega ukvarjanja z glasbo pa je imel Zoran v mislih ustanovitev prave glasbene šole; vendar mu je to uspelo šele po osvoboditvi. Ustanovil je glasbeni krožek na Vevčah in takoj po ustanovitvi, oktobra 1946, je predlagal takratni državni nižji glasbeni šoli v Ljubljani, da bi v Polju odprla podružnično šolo. Ministrstvo za prosveto ga je februarja 1947 obvestilo, da zaradi velikega pomanjkanja sredstev to zaenkrat ni možno. Kljub temu je dobil spodbudo profesorja Miklavčiča, načelnika poverjenišтва za kulturo MLO Ljubljana in Radovana Gobca naj z delom v krožku nadaljuje do nadaljnjega razvoja glasbenega šolstva. Septembra 1948 učenci niso več obiskovali glasbenega krožka, temveč pravo glasbeno šolo. Šele takrat so bila namreč v veliki meri uresničena Zoranova htenja.

»Seveda se dobro spominjam tistih časov, le kdo se jih ne bi,« pravi danes.

»Spoprijemal sem se z velikimi težavami, najhujše pa so bile finančne, saj me v mojih prizadevanjih razen žene ni podpiral nihče. Sam sem učil in vodil krožek — do oktobra 1948 povsem brezplačno. Ne le to. Celotno iz svojega žepa sem marsikaj dodal in celo kurjavo sva z ženo vozila v šolo.

Poglej, Zoran, mi je takrat večkrat rekla žena, doma imava dojenčka, kurjava je na bone, tebe pa nihče ne vidi, kaj počneš. Toda vsi bi te videli, če bi peljal voziček s kurjavo iz glasbene šole in ne obratno.

Prvo finančno pomoč sem dobil šele oktobra 1948 od poverjenišтва za kulturo mestnega ljudskega odbora Ljubljana. Le-ta je kasneje do leta 1958 prispeval za šolo svoja proračunska sredstva, od takrat naprej pa občina Ljubljana-Polje.

No, poleg finančnih so bile tudi druge težave. Šestkrat sem se z vso kramo selil iz prostora v prostor, a vsi ti so bili po večini neprimerni za bivanje in delo. Dobre prostore sem pridobil šele leta 1953, pa še te le tako, da sem

se vselil nasilno — te prostore ima glasbena šola še danes.

Od kod in kako ste dobili instrumente za delo, saj to takrat gotovo ni bilo lahko.

»Seveda ne, a ministrstvo za prosveto in kulturo me je pooblastilo, da napravim popis instrumentov iz fonda narodne imovine. Kar je bilo uporabnega, sem lahko torej izkoristil za normalno delo glasbene šole. Iz teh časov lahko povem tudi zanimivo anekdoto.

V Zalogu smo odprli oddelek glasbene šole, in sicer v osnovni šoli, Zalog, ki je dala na razpolago prostor. Dve leti je bilo zanimanje izredno, nato pa je naglo upadlo. Zato so klavir odpeljali v zadružni dom. Če je to narodna imovina, so rekli, je

Zoran Ažman

prav tako naš kot vaš — in je bilo konec besedi. Ker smo klavir zelo potrebovali, sem organiziral pravo ugrabitev. Z odorskimi delavci opere sem — na podoben način kot pri Rigolettu, ko so ugrabili Gildo — ugrabil lastni klavir! Obljubljali so mi marsikaj, celo to, da me bodo dali v časopis. No, nič ni bilo in tako je ta prigoda objavljena v časopisu skoraj dvajset let kasneje. Rad bi

Učenci glasbene šole v Polju ob koncu šolskega leta 1959—60

se tovarišem opravičil za tisto dejanje. Danes bi seveda krepkeje razmislili in tega gotovo ne bi napravili, toda danes so tudi časi drugačni.

Tednji učenci so vadili na šolskih klavirjih, saj sta bila v vsej bližnji okolici v zasebni lasti le dva klavirja. Študij glasbe je dolg, zahteva vsakodnevno vadbo in prav gotovo ni mogoče nadomestiti nobenega dneva, ko nismo vadili; zato je takratna »ugrabitev« toliko razumljivejša. Posebna zahvala, da smo tako dobro uspevali, gre zlasti danes žal že pokojni profesorici Vidi Jesih in inž. Zmagoslavju Pipanu, Mariji Pravš-Bezljaj in Stanislavu Miheliču; pa tudi pokojnemu Poldetu Mačku, Stanetu Bobnarju, Ladu Mazovcu in Marjanu Srakarju se lahko zahvalim za vsestransko pomoč in razumevanje. Ob tej priložnosti pa se rad spomnim tudi prvega ravnatelja glasbene šole Moste, Jožeta Zupanciča, s katerim sva odlično sodelovala. Poleg tega, da smo učili otroke igranja na instrumente in glasbene teorije, smo prirajali koncerte s svojim orkestrom, gostovali pa so tudi ljubljanska opera, filharmonija in

drama z zares izbranim programom. Dolžan sem se zahvaliti vsem, predvsem pa Vilmi Bukovčevi, Vandi Gerlovičevi, Rudolfu Franclu, Ladku Korošcu, Miru Brajniku in Rajku Koritniku.

Ko Zoran Ažman vse to pripoveduje, nenehno brska po listih, časopisih, pismih, listinah. Zdaj mi pokaže odgovor ministrstva za prosveto in kulturo na dopis iz leta 1946, zdaj spet torbo z dvojnim dnom, s katero je med vojno prenašal propagandni material, pa slike iz tistih časov. Zoran je zares enciklopedija v malem. Vse hrani in segavo pripomi:

»Svetovali so mi, naj hranim ta papir toliko časa, da bo dobil vrednost kot — papir.

Živel sem za glasbo in glasbena šola, ki sem jo vodil s tolikšno ljubeznijo, mi je pomenila izredno veliko.

Tu se je pričel tisti bolj žalostni del najinega pogovora. Več kot deset let boli Zorana način, kako je odšel, zapustil glasbeno šolo in to tako, da ni več prestopil njene praga. Po združitvi glasbene šole Moste in Polje je dobil dekret o razrešitvi brez vsakršne zahvale za dolgoletni trud in samoodpovedovanje.

»Tale venček je vse, kar sem dobil,« žalostno pripomi. »Saj ne zahtevam nobenih priznanj in tudi ne spomenika. Zadovoljen sem, da je toliko učencev v osemnajstih letih, kolikor sem vodil glasbeno šolo, le-to

uspešno zaključilo. Toda po združitvi sva s tovarišem Štrukljem, tedanjim ravnateljem glasbene šole Moste, postala odveč. Povabili so me sicer k nadaljnjemu sodelovanju, vendar so bili pogoji za sodelovanje zame nesprijemljivi, da ne rečem celo žaljivi. Zato sem se umaknil. Ko je bila proslava 25. obletnice glasbene šole, sem se moral oglašiti, saj je bila to obletnica glasbene šole Moste, ne pa tudi šole v Polju. Pri fuziji dveh zavodov se običajno kot ustanovni datum šteje starejši, ne pa mlajši. Takrat je torej šlo za 28. in ne za 25. obletnico, če seveda štejemo delo glasbenega krožka; pa tudi če gremo izključno na delo glasbene šole, bi bila obletnica napočna. Takrat mi je Rado Simoniti napisal tole pismo:

*Dragi in spoštovani Zoran!
Sprejmi moje iskrene čestitke za delo, ki si ga opravil na glasbenem področju, bodisi v slovenski filharmoniji, bodisi v operi ali v Polju kot pedagog. Rezultati tvojega dela so tako očitni, da res ni važno 25 ali 28 let, kajti dela in truda je bilo za skupno številko, ta pa je 53. Iskrena hvala za vse! Čestitam! Tvoj vdani Rado Simoniti.*

Takale topla beseda je več vredna kot vsa priznanja. Žal pa od tistih, ki njegovo delo nadaljujejo in tudi uživajo sadove tega dela, ni bilo niti tople besede. IG

DOGODEK V GLASBENI ŠOLI

V prostorih glasbene šole Moste-Polje je bil koncert dobitnikov nagrad in pohval na republiškem tekmovanju učencev glasbenih šol. Občinstvu so se predstavili mladi glasbeniki, ki so zastopali moščansko glasbeno šolo: Marko Cimerman, Suzana Češarek, Marino Češek, Mateja Haller, Zlatko Zarnik in Rista Nestorovič.

Nekaj več o tekmovanju samem ter o problemih in načrtih naše glasbene šole nam je povedal ravnatelj glasbene šole Janez Triller:

»Po vseh republikah so bila najprej republiška tekmovanja. Prvonagrajenci s tega tekmovanja bodo zastopali našo republiko na zveznem tekmovanju, ki

bo letos v Skopju. Republiškega tekmovanja se je letos udeležilo 92 učencev iz 14 od skupaj 46 glasbenih šol v Sloveniji. Naša šola se je tekmovanja to pot udeležila prvič, prijavi pa smo šest učencev. Vsi so dosegli lepe uspehe in nam dali spodbudo, da se bomo tekmovanja v prihodnje redno udeleževali.

Namen tekmovanja pa ni samo izbira udeležencev za zvezno tekmovanje, temveč je to tudi neke vrste pregled najboljših dosežkov glasbenih šol Slovenije. Prisotna pa je tudi stimulacija za večji dotok učencev v vrste profesionalcev. Glasbene šole so vzgojne in izobraževalne institucije. To tekmovanje —

kakor tudi zvezno bolj poudarja izobraževalni moment.

Za vsemi uspehi, ki jih že dolga leta dosega moščanska glasbena šola, pa so seveda skrite tudi prenekatere težave. O teh je Janez Triller dejal:

»Najbolj nas tarejo kadrovske in prostorske težave. Glasbena prosveta je manj vabljiva kot prosveta nasploh in težko dobimo zadovoljivo število dobrih pedagogov. Vsi se raje odločajo za sodelovanje v orkestrih in podobno. Ta problem rešujemo z vzgajanjem lastnih učencev za pedagoško delo. Prostorski problemi so pereči predvsem v Polju, kjer za 200 otrok ni zadosti prostorov in še za te grozi, da jih bomo morali vrniti delovni

organizaciji, ki nam jih je odstopila. Pri reševanju te problematike pričakujemo širšo družbeno pomoč, kajti naša šola je edina profesionalna kulturna vzgojno-institucija v občini. To se pozna na vseh prireditvah, praznikih itn., kjer koli smo navzoči.

Srednjeročni načrt do leta 1980 predvideva znatno povečanje števila učencev na šoli, in sicer kar na 873. Danes jih je dobrih 500, čeprav bi po ključu, ki ga je osvojila MIS Ljubljana, morali že letos imeti 730 učencev ali 11,8 % vseh šoloobveznih otrok v občini.

V načrtovanje infrastrukture bi bilo treba vključiti tudi potrebne dodatne prostore. Čeprav smo se trudili, da bi tudi glasbeno šolstvo prišlo v program samoprispevka, nam to ni uspelo. Za glasbeno šolstvo še vedno ni pravega vsesplošnega razumevanja. Nekateri imajo glasbene šole za nepotrebne, za razmetavanje denarja. Rešitev te problematike vidijo v ukinitvi glasbenih šol.

Težav, ki tarejo glasbeno šolo Moste-Polje, res ni kriv kolektiv. Za njih delo jim gre vse priznanje in ga je vrednotiti enako kot vsako drugo, saj znatno prispeva k pozitivnemu razvoju človeka že v njegovi otroški dobi. Marsikomu glasba ni samo konjiček, ampak najde v njej smisel svojega življenja. Glasba bolj ali manj spremlja vsakogar od nas vse življenje. Zato je nujno posvečati tej vrsti kulture tudi v naši občini več posluha (ki ga nekaterim odločujočim v občini manjka) in denarnih sredstev.

Tudi s tem bomo bogatili našo družbo in aktivno sodelovali pri kreaciji dobrega človeka in socializacijskega delavca, za kar si vsi prizadevamo. Saj GLASBA NE POZNA MEJA!

Matjaž Pošče

Nastopajoči učenci in njihovi pedagogi

TEDEN KULTURE V POLJU

Ta teden so v krajevni skupnosti Polje posvetili kulturi pod geslom TITO — PARTIJA

PROGRAM PRIREDITEV

- 12. maja ob 19. uri:
Akademija učencev osnovne šole Polje v avli osnovne šole Polje;
- 14. maja ob 19. uri:
Veseli večer v izvedbi KUD Sape v avli osnovne šole Polje;
- 17. maja ob 19. uri:
Recital učencev glasbene šole Moste-Polje, pianistke Alenke Novakove in kitarista Zlatka Zarnika v dvorani glasbene šole — oddelka Moste
- 18. maja ob 19. uri:
Koncert pihalnega orkestra Vevče v dvorani doma kulture na Vevčah;
- 19. maja ob 19.30:
Koncert ob praznovanju glasbene šole Ljubljana Moste-Polje v avli osnovne šole Polje;
- 12. do 20. maja od 8. do 19. ure:
Razstava slik amaterja Bele Škrilca v avli osnovne šole Polje.
Občane naše in sosednjih krajevnih skupnosti vlijudno vabimo na prireditev, ki so posvečene letošnjim partijskim jubilejem in 85. obletnici rojstnega dne tovariša Tita.

SVET KRAJEVNE SKUPNOSTI POLJE